

Festival spisovatelů Praha

téma: A přišť už oheň | 10. – 15. listopadu 2017

27. června 2017, literarni.cz

Ayşe Kulinová patří k nejčtenějším současným autorům v Turecku, na kontě má zatím 30 románů, biografii, povídek a esejí a téměř 40 tureckých ocenění. Její díla byla přeložena například do angličtiny, němčiny, španělštiny, polštiny, maďarštiny či řečtiny – v češtině si zatím můžeme přečíst pouze román „Poslední vlak do Istanbulu“ v překladu Tomáše Laněho.

Narodila se čerkeské matce a bosenskému otci 26. srpna 1941 v Istanbulu. Vystudovala literaturu na jedné z nejprestižnějších škol v Turecku, *American College for Girls* v istanbulské čtvrti Arnavutköy. Mezi lety 1962 a 1964 studovala sociologii na univerzitě *London School of Economics* v Londýně, kam se přestěhovala se svým prvním manželem. Od roku 1978 přispívala do různých novin a časopisů (např. *Cumhuriyet*, *Güneş* a *Dünya*). Dlouhá léta pracovala jako PR specialista, producentka, scenáristka a umělecká režisérka.

Je rozvedená, ze dvou manželství má čtyři syny. V roce 2007 byla jmenována Velvyslankyní dobré vůle při UNESCO. Po zatčení další známé turecké spisovatelky Aslı Erdoğanové (v návaznosti na tzv. pokus o státní převrat v Turecku v červenci 2016) se za ni Ayşe Kulinová spolu s dalšími spisovateli postavila s tím, že „zatknout spisovatele je jako střílet letícího ptáka“.

Kulinová svoji spisovatelskou kariéru zahájila v roce 1984 sbírkou povídek „*Güneşe Dön Yüzünü*“ (pozn. Otoč tvář ke slunci). Jedna z povídek je zanedlouho zfilmována a spisovatelce přinese v roce 1986 cenu tureckého ministerstva kultury. Ve stejném roce je Kulinová oceněna Asociací divadelních autorů za seriál „*Ayaşlı ve Kiracıları*“ (pozn. Ayaşlı a jeho nájemníci), na kterém se podílela jako umělecká režisérka. V roce 1997 vydává biografický román „*Bir Tatlı Huzur*“ (pozn. Sladký klid), který pojednává o životě hudebníka Münira Nurettina Selçuka. Významným milníkem na její dráze spisovatelky je ale až další biografie „*Adı: Aylin*“ (pozn. Její jméno: Aylin), ve které poutavě líčí dobrodružný život vlastní vzdálené příbuzné. Aylin Devrimel Radomisli Cates je dívka z tradiční osmanské rodiny, která se postupně stane princeznou, vědkyní a psychiatrickou v americké armádě. Tento román přinese Kulinové skutečnou popularitu a cenu Autor roku udělovanou Istanbulskou univerzitou.

Další úspěch na sebe nenechá dlouho čekat a to poté, co v roce 1999 vyjde „*Sevda Linka*“ (pozn. lidový hudební útvar z Balkánu). V tomto románu Ayşe Kulinová zasazuje milostný příběh do období občanské války a genocidy v Bosně, aniž by ovšem sklouzávala k černobílému vidění světa. Autorská práva k této knize pak darovala dětem v Bosně a Hercegovině, které tato válka nenávratně poškodila. V roce 2000 jí vychází „*Füreya*“, biografie Füreyy Koralové, první turecké umělkyně pracující s keramikou. O rok později Kulinová vydává román „*Köprü*“ (pozn. Most), kde se věnuje dramátům odehrávajících se ve východním Turecku. Hlavní zápletkou je smrt prefekta Recepta Yazıcıoğlua při automobilové nehodě za neobjasněných okolností. Román je zfilmován do seriálové podoby a vysílán v Turecku mezi lety 2006 a 2008. V roce 2002 následuje další velmi úspěšný román „*Nefes Nefese*“ (Poslední vlak do Istanbulu - do češtiny přeložil T. Laně), ve kterém spisovatelka čtenářům nabízí napínavý děj odehrávající se střídavě v Turecku a Francii za druhé světové války. S pomocí milostného příběhu mezi Turkyní a Židem autorka přibližuje skutečné události, kdy turečtí diplomaté riskovali své životy, aby zachránili několik stovek Židů před nacisty. Tato

kniha vyšla celkem ve 34 zemích, v roce 2008 byla oceněna Evropskou radou židovských obcí za nejlepší román a její překlad do italštiny získal v roce 2016 prestižní italskou literární cenu Premio Roma za nejlepší cizojazyčný román. Další dvě autorčiny sbírky povídek jsou natočeny jako televizní seriály – „*Geniş Zamanlar*“ (2007) a „*Gece Sesleri*“ (2008).

V roce 2007 získává Kulinová cenu za nejlepší román udělovanou Unií tureckých spisovatelů, a to za historický román „*Veda*“ (pozn. Sbohem) zasazený do období posledních let Osmanské říše a zrodu nové Turecké republiky. V tomto díle čerpá z minulosti vlastní rodiny – ústřední postavou románu je osmanský ministr financí, její dědeček Ahmet Reşat Bey. O rok později Kulinová volně navazuje na rodinný příběh v románu „*Umut*“ (pozn. Naděje), odehrávajícím se převážně ve dvacátých a třicátých letech, kde vykresluje každodenní život dvou rodin v novém Turecku. V roce 2009 vydává biografický román „*Türkan*“ o životě turecké doktorky Türkan Saylanové.

O tři roky později se nicméně vrací zpět k tématu vlastní rodinné ságy a vydává dva autobiografické romány „*Hayat*“ (pozn. Život) a „*Hüzün*“ (pozn. Smutek), ve kterých líčí prvních čtyřicet let svého života (1941-1983). Jedním z jejích posledních děl je román „*Gizli Anların Yolcusu*“ (pozn. Cestovatel tajných okamžiků), kde konfrontuje čtenáře s tématem homosexuality a líčí vztah mezi starším ženatým mužem a jeho mladým zaměstnancem. Po vydání této knihy Kulinová sdělila, že zde neměla v úmyslu předávat nějaké poselství – jednoduše jde o příběh lásky mezi dvěma lidmi. V každém případě ale poznamenala, že počet literárních ztvárnění této tematiky není úměrný počtu homosexuálů ve společnosti. Ve své úplně poslední knize „*Kanadı Kırık Kuşlar*“ (pozn. Ptáci se zlomenými křídly) z roku 2016 sleduje osudy několika generací jedné rodiny, tentokrát od třicátých let až do přelomu tisíciletí, odehrávající se v Německu a Turecku. Ústředními postavami jsou čtyři výjimečné a silné ženy, které stejně jako jejich vlastní postupně prožívají nejrůznější změny a bolest.

Ayşe Kulinová je vzhledem k množství a různorodosti svých děl velmi pozoruhodná spisovatelka s takřka nevysychající inspirací. Její příběhy díky své napínavosti, plynulosti a čistotě slohu okouzlují čtenáře jak v Turecku, tak ve světě. V zahraničí se někdy ozývají kritické hlasy, které Kulinové vyčítají občasnou vumělkovanost či sentimentalitu – zde je ale nutné podotknout, že se jedná víceméně o typické rysy turečtiny, které mohou v některých překladech do „přímočařejších“ jazyků nepřírozeně vyčnívat. V každém případě ovšem Kulinová vypráví strhující příběhy, kterým předchází podle jejích slov důkladné nastudování historie a reálií a které dokážou v zahraničních čtenářích zájem o Turecko a případně i touhu dozvědět se víc o této zemi a lidech, kteří v ní žijí.

Připravila Eva Doležalová